

Зміст

1. Індустрія управління активами. Загальний огляд	2
2. Результати діяльності ринку управління активами ІСІ	3
2.1. Кількість КУА та ІСІ	3
2.2. Регіональний розподіл КУА та ІСІ	6
2.3. Вартість активів та чистих активів ІСІ	7
2.4. Чистий притік/відтік капіталу у відкритих ІСІ	10
2.5. Інвестори ІСІ	12
2.6. Структура активів ІСІ	14
2.7. Доходність ІСІ та інших напрямків інвестування	18
3. Резюме	19

1. Індустрія управління активами. Загальний огляд

Кількість учасників ринку

Компанії з управління активами (КУА)

У 2-му кварталі 2020 року, за даними УАІБ, кількість **компаній з управління активами** не змінилася – **297**. За цей період жодна КУА не була ані створена, ані ліквідована.

На кінець червня 278 КУА мали в управлінні від одного до 52-х фондів, а понад 98% від усіх таких КУА управляли принаймні одним венчурним ІСІ.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

У квітні-червні 2020 року було зареєстровано 50 нових ІСІ. З урахуванням фондів, які закрилися, станом на 30.06.2020 загальна кількість **зареєстрованих ІСІ** збільшилася до **1971**, на 2,3% за квартал.

Кількість **ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (сформованих, «визнаних» фондів)**, зростала одинадцятий квартал поспіль – до **1397** (+2,9% за 2-й квартал).

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Кількість **НПФ в управлінні** станом на 30.06.2020 року залшлася рівною **60** (без урахування корпоративного фонду НБУ), у тому числі 48 відкритих, 6 корпоративних та 6 професійних фондів. Всього активами НПФ управляли 34 КУА.

Страхові компанії (СК)

Кількість **СК, що передали свої активи в управління КУА**, у 2-му кварталі 2020 року не змінилася, як і кількість КУА, що надавали такі послуги: станом на 30.06.2020 одна така компанія управляла активами **двох** СК.

Активи в управлінні та ВЧА

Усі інституційні інвестори

Сукупні загальні активи в управлінні КУА зросли на 2,8% за 2-й квартал 2020 року (за останні 12 місяців – на 11,3%) і на кінець червня сягнули **377 182 млн. грн.**

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Загальні активи усіх ІСІ в управлінні, включно з тими, які ще не досягли нормативу, у 2-му кварталі 2020 року зросли також на 2,8%, а з початку року – на 6,2%, до **375 201 млн грн.** Річний приріст у червні прискорився до +11,2%.

Активи діючих ІСІ, що досягли нормативу мінімального обсягу активів («визнаних» ІСІ), станом на 30.06.2020 становили **370 998 млн грн** (рис. 7). За 2-й квартал 2020 року вони зросли на 4,0%, а за останній рік – на 12,7%. Зростання зафіксовано в усіх секторах ІСІ за типами фондів та способами розміщення, окрім закритих ІСІ з приватним розміщенням (крім венчурних), а проте знову венчурні фонди (+4,1% за квартал, +13,7% за рік) забезпечили основу приросту активів галузі.

Вартість чистих активів сформованих ІСІ («визнаних») станом на 30.06.2020 сягнула **289 685 млн грн.** У 2-му кварталі вона зросла на 5,6%, з початку року – на 10,9%, а за останні 12 місяців – на 13,7%.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Активи НПФ в управлінні КУА у 2-му кварталі 2020 року прискорили зростання майже втричі – до 9,2% (за рік – до 19,9%). Станом на 30.06.2020 вони досягли **1 805 млн грн.**

Страхові компанії (СК)

Активи СК в управлінні КУА продовжувала збільшуватися двозначними темпами: +19,9% за 2-й квартал (+69,5% на річному проміжку). На кінець червня 2020 року вони досягли найбільших за весь час **157 млн грн.**

2. Результати діяльності ринку управління активами ІСІ

2.1. Кількість КУА та ІСІ

Протягом 2-го кварталу 2020 року українська галузь управління активами інституційних інвесторів зберігала тренд зростання – переважно, за рахунок збільшення кількості фондів (ІСІ).

За квітень-червень, за даними УАІБ, було зареєстровано 50 нових ІСІ (після 40-ка у січні-березні). З урахуванням фондів, які закрилися протягом цього кварталу, станом на кінець червня загальна кількість зареєстрованих ІСІ збільшилася до **1971** (+2.3% за 2-й квартал, після +1.9% за 1-й).

Кількість сформованих ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів, зростала 11-й квартал поспіль і сягнула **1397**¹ (+40 фондів, або +2.9% за 2-й квартал 2020 року, після +2.3% за 1-й). Протягом квітня-червня такими, що

відбулися, було визнано 44 нових ІСІ (після 39-ти за попередній квартал), 42 із яких були венчурними ІСІ, у тому числі 40 – КІФ, що досягли нормативу мінімального обсягу активів одночасно із державною реєстрацією. Решта – два венчурні ПФ та два закриті кваліфікаційні КІФ.

У той же час, кількість діючих **компаній з управління активами** у квітні-червні не змінилася і станом на 30.06.2020, як і у березні, в Україні, за даними УАІБ, було **297** КУА (рис. 1)².

Компаній, які мали фонди в управлінні, на кінець червня було 278 (у березні – 279), із яких понад 98% управляли принаймні одним венчурним ІСІ. Загалом ці КУА в середині 2020 року мали від одного до 52-х фондів в управлінні (після 53-х у березні).

Рис. 1. Динаміка кількості КУА та ІСІ у 2-му кварталі 2019-20 рр.

Сформованих діючих венчурних КІФ на кінець червня 2020 року було вже 534 – на 15.6% більше, ніж на початку року та майже на 36% – ніж рік тому (табл. 1). Венчурних ПФ, попри зменшення на 4 за 2-й квартал, у червні залишалося більше половини від усіх визнаних ІСІ (743) – 53.2% (після 55.0% у березні).

Вага венчурних фондів у цілому продовжувала зростати – з 91.2% до 91.4% за 2-й квартал (рис. 2).

У червні 2020 року венчурних ІСІ всього було 1277 (+3.2% за 2-й квартал).

В інших секторах поменшало на один фонд серед закритих недиверсифікованих КІФ (крім венчурних) і таких же ПФ. Натомість, після тривалої перерви, на ринок вийшли два закритих кваліфікаційних КІФ. Таким чином, у 2-му кварталі їх стало удвічі більше, а за останній рік їхня кількість зросла з одного до чотирьох.

¹ За уточненими даними.

² На момент підготовки цього Огляду, УАІБ також включала 15 адміністраторів недержавних пенсійних фондів, у тому числі 13 компаній, які поєднують цю діяльність з управлінням активами та вже були членами

Асоціації. УАІБ отримала офіційний статус ОПУ та СРО за другим видом професійної діяльності - діяльності з адміністрування недержавних пенсійних фондів після відповідної реєстрації в НКЦПФР 27 серпня 2020 року. Надалі Асоціації доповнюватиме свої аналітичні матеріали даними про діяльність адміністраторів НПФ.

Фондів, які ще не досягли нормативу мінімального розміру активів, серед усіх ІСІ в управлінні КУА, станом на 30.06.2020 було 48 (3.3% від усіх ІСІ в управлінні, як і у березні). У процесі ліквідації, за даними УАІБ, на кінець березня 2020 року залишалися або розпочали його 74 фонди, або

5.3% від усіх визнаних і діючих ІСІ (у березні – 84 фонди, 6.2%). Серед них були: два відкритих, три інтервальних та три закритих диверсифікованих ПІФ, 6 закритих недиверсифікованих ПІФ та три таких же КІФ, 54 венчурних ПІФ та три КІФ.

Таблиця 1. Динаміка кількості ІСІ, що досягли нормативів, за типами, видами та правовими формами фондів у 2-му кварталі 2019-20 рр.

Дата / Період	Всього	ПІФ*									КІФ*		
		ВД*	ВС*	ІД*	ІС*	ЗД*	ЗН*	ЗС*	ЗК*	ЗВ*	ЗН*	ЗК*	ЗВ*
30.06.2019	1259	12	7	18	3	3	28	1	1	743	49	1	393
30.09.2019	1284	12	7	17	3	3	27	1	2	744	47	2	419
31.12.2019	1326	12	7	17	3	3	27	1	2	745	45	2	462
31.03.2020	1357	12	7	17	3	3	27	1	2	747	46	2	490
30.06.2020	1397	12	7	17	3	3	26	1	2	743	45	4	534
Зміна за 2-й квартал 2020 року	40	0	0	0	0	0	-1	0	0	-4	-1	2	44
	2.9%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	-3.7%	0.0%	0.0%	-0.5%	-2.2%	100.0%	9.0%
Зміна з початку 2020 року	71	0	0	0	0	0	-1	0	0	-2	0	2	72
	5.4%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	-3.7%	0.0%	0.0%	-0.3%	0.0%	100.0%	15.6%
Зміна за рік	138	0	0	-1	0	0	-2	0	1	0	-4	3	141
	11.0%	0.0%	0.0%	-5.6%	0.0%	0.0%	-7.1%	0.0%	100.0%	0.0%	-8.2%	300.0%	35.9%

* ВД – відкриті диверсифіковані ІСІ, ВС – відкриті спеціалізовані, І – інтервальні диверсифіковані, ІС – інтервальні спеціалізовані, ЗД – закриті диверсифіковані, ЗН – закриті недиверсифіковані невенчурні, ЗС – закриті спеціалізовані, ЗК – закриті кваліфікаційні, ЗВ – закриті недиверсифіковані венчурні ІСІ.

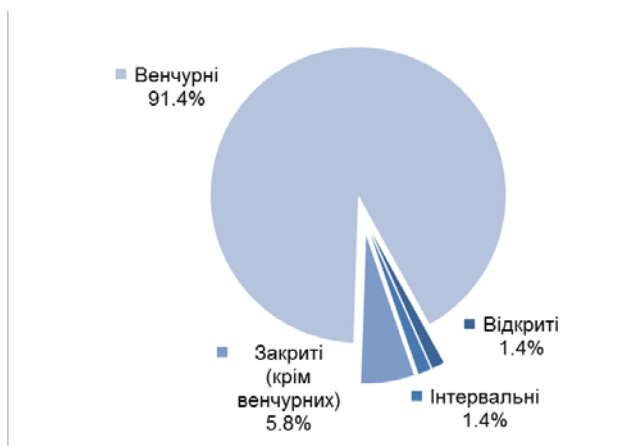

Рис. 2. ІСІ, що досягли нормативів, за типами фондів станом на 30.06.2020 р.

Станом на кінець червня 2020 року, за даними УАІБ, ІСІ з публічним розміщенням було 82 – на один закритий недиверсифікований фонд менше, ніж у березні. (-1.2, табл. 2).

Кількість КУА, що управляють ІСІ з публічним розміщенням, у 2-му кварталі 2020 року становила 34, як і на початку року (у березні - 35). У секторі відкритих ІСІ їх залишалося 11 (без урахування КУА фондів, що ліквідуються, – 10).

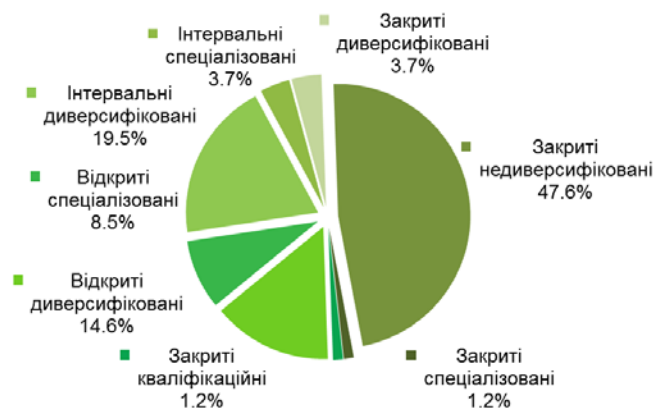

Рис. 3. ІСІ з публічною емісією станом на 30.06.2020 р.

Таблиця 2. Динаміка кількості ІСІ з публічною емісією у 2-му кварталі 2019-20 рр.

Тип та вид ІСІ	Всього	Відкриті			Інтервальні			Закриті				
		Д*	С*	Всього	Д*	С*	Всього	Д*	Н*	К*	С*	Всього
30.06.2019	86	12	7	19	17	3	20	3	42	1	1	47
30.09.2019	84	12	7	19	16	3	19	3	41	1	1	46
31.12.2019	81	12	7	19	16	3	19	3	38	1	1	43
31.03.2020	83	12	7	19	16	3	19	3	40	1	1	45
30.06.2020	82	12	7	19	16	3	19	3	39	1	1	44
Зміна за 2-й квартал 2020 року	-1	0	0	0	0	0	0	0	-1	0	0	-1
	-1.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	-2.5%	0.0%	0.0%	-2.2%
Зміна з початку 2020 року	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
	1.2%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	2.6%	0.0%	0.0%	2.3%
Зміна за рік	-4	0	0	0	-1	0	-1	0	-3	0	0	-3
	-4.7%	0.0%	0.0%	0.0%	-5.9%	0.0%	-5.0%	0.0%	-7.1%	-	0.0%	-6.4%

* Д - диверсифіковані, С - спеціалізовані, Н - недиверсифіковані, К - кваліфікаційні.

Диверсифікованих та спеціалізованих ІСІ з публічною емісією, що подали звіти за 2-й квартал 2020 року, знову було 33 (табл. 3).

Кількісний розподіл фондів за класами активів у цей період³ залишався таким же, як і у 1-му кварталі (рис. 4). Склад класів змінився тільки для фондів акцій та фондів змішаних інвестицій, які «обмінялися» по одному фонду за результатами змін у структурі їхніх активів за 2-й квартал 2020 року.

Фондів акцій було чотири: той же один відкритий та два інтервальних ІСІ, що й березні, та ще один відкритий, що тоді належав до класу змішаних інвестицій. Разом фонди акцій зберігали 12.1% усіх диверсифікованих і спеціалізованих ІСІ з публічним розміщенням.

Фондами облігацій були ті самі чотири відкритих та один інтервальний, що й на початку 2-го кварталу. Разом вони становили 15.2% сектору.

Фондів змішаних інвестицій у червні залишалося 20, серед яких змінився один за рахунок колишнього фонду акцій інтервального типу. На 30.06.2020 до цього класу віднесено 8 відкритих, 10 інтервальних і два закритих ІСІ. Разом це – 60.6% усіх диверсифікованих та спеціалізованих ІСІ з публічним розміщенням.

До інших фондів, що не потрапили у жоден із вищезазначених класів, у червні 2020 року були ті самі три відкриті та один інтервальний ІСІ (12.1% сектору).

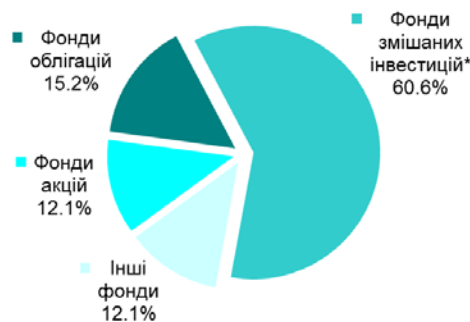

Рис. 4. Диверсифіковані ІСІ з публічною емісією за класами фондів станом на 30.06.2020 р.

Таблиця 3. Динаміка диверсифікованих ІСІ з публічною емісією за класами фондів у 2-му кварталі 2019-20 рр.

Дата / Період	Всього	Фонди акцій	Фонди облігацій	Фонди змішаних інвестицій*	Інші фонди
30.06.2019	33	5	3	22	3
30.09.2019	33	5	5	21	2
31.12.2019	33	6	3	23	1
31.03.2020	33	4	5	20	4
30.06.2020	33	4	5	20	4
Зміна за 2-й квартал 2020 року	0	0	0	0	0
	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%	0.0%
Зміна з початку 2020 року	0	-2	2	-3	3
	0.0%	-33.3%	66.7%	-13.0%	300.0%
Зміна за рік	0	-1	2	-2	1
	0.0%	-20.0%	66.7%	-9.1%	33.3%

* Мають в акції, і облігації, і грошові кошти і у своїх портфелях.

³ Див. Ренкінги «ІСІ (диверсифіковані публічні) - за класами фондів» та Методику ренкінгування КУА та ІСІ за результатами їхньої діяльності на сайті УАІБ: <http://www.uaib.com.ua>.

2.2. Регіональний розподіл КУА та ІСІ

У загальній кількості компаній з управління активами 297 на кінець червня 2020 року, у Києві та столичній області **діючих КУА** залишалося 210 (рис. 5). За 2-й квартал у цьому регіоні, як і в цілому по Україні, не було ані створено, ані ліквідовано КУА. Частка ринку Києва та регіону за кількістю компаній, відповідно, не змінилася – 70.7%.

Серед решти регіонів у ТОП-5 за чисельністю КУА у квітні-березні 2020 року також не було змін: у Дніпрі й Харкові та їхніх областях – по 19 компаній, у Львові та області – 9, в Одесі – 8. В інших регіонах України кількість КУА залишалася рівною 31, а їхня частка – 10.4%.

Кількість ІСІ в управлінні у Києві та області у 2-му кварталі 2020 року зросла з 1017 до 1054 фондів (+3.6%), а загалом по Україні – на 3.2%.

Відповідно, вага столичного регіону за цим показником піднімалася далі - з 72.4% у березні до 72.7% у червні (рис. 6). А найбільше зросла частка Львова та області – з 5.5% до 5.9%, завдяки 8-ми додатковим фондам (+10.4%).

Вага інших найбільших за кількістю ІСІ регіонів у 2-му кварталі зменшилася. Зокрема, Харкова та області – з 6.2% до 6.0%, за незмінної кількості фондів тут. Частка Дніпра та області скоротилася з 6.5% до 6.3%, оскільки кількість ІСІ в управлінні тут збільшилася тільки з 91 до 92-х.

У регіонах поза ТОП-5 фондів поменшало також на один, до 90. Їхня вага понизилася з 6.5% у березні до 6.2% у червні. При цьому один додатковий фонд, що з'явився у Запорізькій області за квітень-червень, зберіг її частку на рівні 2%.

Рис. 5. Регіональний розподіл кількості КУА станом на 30.06.2020 р.

У розподілі **активів ІСІ в управлінні** за регіонами у 2-му кварталі 2020 року сукупна частка ТОП-5-регіонів й далі залишалася на рівні 97.6%. а проте частка Києва зросла з 80.4% до 81.2%. Це відбулося завдяки збільшенню обсягу активів в управлінні у столичному регіоні на 13 млрд. грн. (4.4%). Також зросла частка Харкова та області – з 4.7% до 5.0%, що супроводжувалося зростанням активів у цьому регіоні на 10.0%. На противагу цьому, у Дніпрі та області активи в управлінні скоротилися

на 7.5%, що призвело до падіння ваги регіону з 5.9% до 5.3%. У Львові ситуація розгорталася схоже: -7.9% сукупної вартості активів ІСІ в управлінні та зменшення їхньої частки у загальноукраїнських – з 4.8% до 4.2%.

Частка інших областей поза лідерами в цілому за квітень-червень майже не змінилася (2.4%). В Одесі та області активи збільшилися тільки на 1.3%, тому їхня вага децю опустилася в межах 0.7%. У Донецькій області активи ІСІ зменшилися на 5.5% за

2-й квартал, що скоротило їхню регіональну частку з 0.5% до 0.4%.

Натомість, у Кропивницькому та в Івано-Франківську активи збільшилися на 16.6% та 7.0% відповідно. Та за відносно невеликого обсягу активів у цих регіонах, вага кожного з них у сукупних активах

фондів в управлінні в Україні зростає несуттєво і залишалася в межах 1% в обох разом.

Загалом, у 2-му кварталі 2020 року регіональна концентрація управління активами ІСІ посилилася з точки зору кількості фондів та їхніх активів в управлінні, зокрема Києва та області.

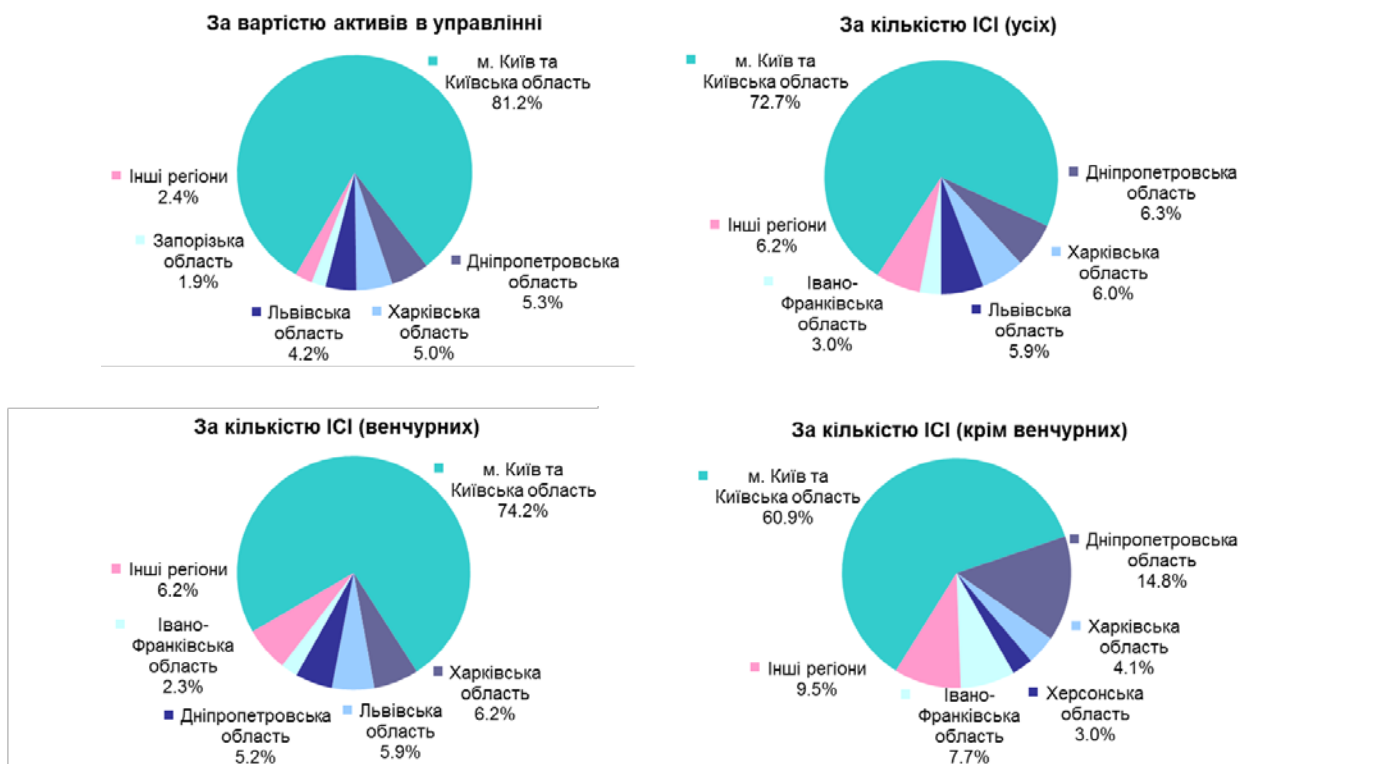

Рис. 6. Регіональний розподіл ІСІ за кількістю та вартістю їхніх активів в управлінні станом на 30.06.2020 р.

2.3. Вартість активів та чистих активів ІСІ

Сукупні загальні активи усіх інституційних інвесторів в управлінні КУА у 2-му кварталі 2020 року, в умовах пандемії та запроваджених на її подолання карантинних заходів, уповільнили зростання з 3.3% до 2.8% (річний ріст прискорився до +11.3%). З початку 2020 року вони додали 6.2% і на кінець червня становили **377 182** млн грн.

Активи ІСІ в управлінні, включно з тими, які ще не досягли нормативу мінімального їх обсягу, станом на 30.06.2020 сягнули **375 201** млн грн. У квітні-червні 2020 року вони також зросли на 2.8%

та на 6.2% за перше півріччя, а річна динаміка була дещо слабшою порівняно із сукупними активами усіх інституційних інвесторів в управлінні, однак також прискорилося на кінець червня порівняно з березнем: +11.2%.

Сукупні загальні активи діючих ІСІ, що перебували в управлінні КУА та досягли нормативів («визнаних» ІСІ) дещо уповільнили зростання – з 5.2%⁴ до +4.0% за квартал, хоча у річному вимірі – прискорили його з 12.4% у березні до +12.7% у червні 2020 року. За перше півріччя активи

⁴ Приріст за 1-й квартал було розраховано на основі даних на 31.12.2019 за отриманими на момент підготовки Огляду за 4 квартал 2019 року та 2019 річними звітами КУА щодо ІСІ в управлінні. Оскільки повнота подання звітності на 31.03.2020 була більшою, ніж на 31.12.2019, квартальний

приріст у результаті розрахунку за даними на ці дати був технічно частково завищений.

сформованих фондів додали 9,4%. На кінець червня вони становили **370 998 млн грн.**

Зростання активів за результатами 2-го кварталу зафіксовано в усіх секторах ІСІ за типами фондів та способами розміщення, крім закритих ІСІ з приватним розміщенням (крім венчурних). Та попри відносно стрімкіший приріст у деяких секторах, двигуном індустрії в цілому залишалися *венчурні* ІСІ, кількість звітів яких за 2-й квартал збільшилася на 3,1%, а загальні активи – на 4,1% (за півроку – на 9,4%, за рік – на 13,7%), до **354 500 млн грн** (рис. 7).

Активи *відкритих* ІСІ, за незмінної кількості фондів у секторі, у 2-му кварталі зросли на 4,3%, а закритих із публічним розміщенням – на 5,4%.

А лідерами за зростанням активів у 2-му кварталі 2020 року були *закриті ІСІ з публічним розміщенням*, що додали 5,4% активів, за незмінної кількості квартальних звітів таких фондів.

За приростом з початку 2020 року та за останній рік цей сектор ІСІ, однак, поступався *інтервальним* фондам, які наростили, відповідно, 16,1% та 21,0%. Це відбулося попри відсутність нових фондів цього типу та в умовах негативної динаміки фондового ринку на цих проміжках часу. Кількість інвесторів інтервальних ІСІ за рік також лише зменшилася, однак певний притік капіталу від тих, хто залишався, ці фонди отримали: кількість сертифікатів в обігу зросла на 0,7%. Решту приросту активів сектору, очевидно, забезпечило зростання вартості портфельних інвестицій фондів.

Єдиним сектором, де активи зменшилися у 2-му кварталі 2020 року, були *закриті ІСІ з приватним розміщенням (крім венчурних)*, що втратили 0,3%. При цьому кількість звітів таких фондів була навіть більшою, ніж за 1-й квартал, на 6,1%.

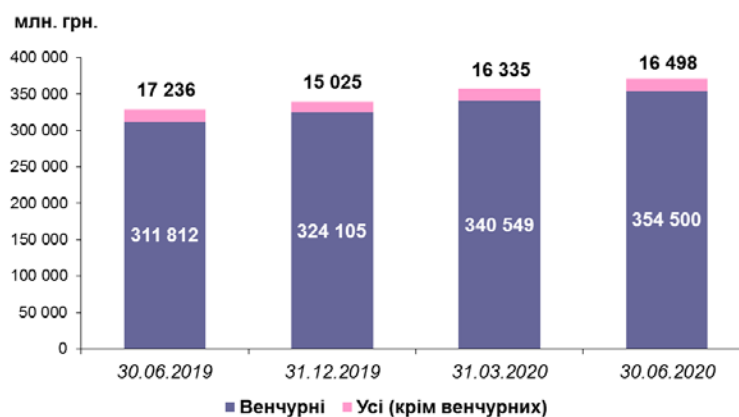

Рис. 7. Динаміка вартості активів ІСІ у 2-му кварталі 2020 року та за рік

Вартість чистих активів сформованих ІСІ, що досягли нормативів, у 2-му кварталі 2020 року прискорилася з 5,0% до +5,6%, а за останні 12 місяців – з 11,2% у березні до 13,7% у червні.

За перше півріччя 2020-го ВЧА ІСІ додала 10,9% і станом на 30.06.2020 сягнула **289 685 млн грн** (табл. 4).

Таблиця 4. Динаміка ВЧА ІСІ у розрізі типів фондів у 2-му кварталі 2020 року та за рік, млн. грн.

Фонди	30.06.2019	31.12.2019	31.03.2020	30.06.2020	Зміна за 2-й квартал 2020 року	Зміна з початку 2020 року	Зміна за рік
Відкриті	86.0	82.6	86.6	90.3	4.3%	9.3%	5.1%
Інтервальні	73.2	75.7	84.6	87.9	3.9%	16.0%	20.1%
Закриті (крім венчурних), у т. ч.:	14 945.3	13 505.3	14 724.1	14 857.9	0.9%	10.0%	-0.6%
з публічною емісією	2 707.1	2 557.9	2 733.2	2 910.2	6.5%	13.8%	7.5%
з приватною емісією	12 238.2	10 947.3	11 990.9	11 947.7	-0.4%	9.1%	-2.4%
Усі (крім венчурних)	15 104.4	13 663.6	14 895.2	15 036.1	0.9%	10.0%	-0.5%
Венчурні	239 679.7	247 542.2	259 427.0	274 649.1	5.9%	11.0%	14.6%
Усі (з венчурними)	254 784.1	261 205.8	274 322.2	289 685.2	5.6%	10.9%	13.7%

* Діючі ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (були визнані такими, що відбулися), перебувають в управлінні КУА та подали звітність за відповідний період (на звітну дату).

ВЧА венчурних ІСІ у 2-му кварталі 2020 року зробила головний внесок у прискорення зростання, піднявшись на 5.9% (після 4.8% у 1-му кварталі). За півроку вона додала +11.0%, а за останній рік – 14.6% (після 12.3% у березні). На кінець червня чисті активи сектору становили 274 649 млн грн Це відповідало 94.8% від сукупної ВЧА усіх діючих ІСІ.

Чисті активи незмінних 17-ти відкритих ІСІ, у 2-му кварталі 2020 року несуттєво уповільнили зростання – до +4.3% із 4.8% у 1-му. Цього разу майже половину квартального приросту ВЧА відкритих ІСІ забезпечив чистий притік капіталу (у 1-му кварталі – 86%). За перше півріччя ВЧА сектору додала вже 9.3%, дві третини з яких забезпечив чистий притік капіталу.

Плинна річна зміна вартості чистих активів відкритих ІСІ у 2-му кварталі вийшла у позитивну зону й на кінець червня становила +5.1% (після -0.8% у

березні). Станом на 30.06.2020 ВЧА цього сектору дорівнювала 90 млн грн.

Вартість чистих активів усіх ІСІ (крім венчурних) у квітні-червні 2020 року сповільнила динаміку до+0.9% (із 9.0% у січні-березні), хоча з початку року додала цілих 10%. За рік же їхня динаміка була негативною (-0.5%) – через скорочення ВЧА закриті ІСІ з приватним розміщенням (крім венчурних), що втратили 2.4% чистих активів. Це сталося значною мірою внаслідок зменшення кількості фондів у секторі на два за цей час (-5.4%).

Вага усіх закритих фондів у ВЧА ІСІ (крім венчурних) у 2-му кварталі несуттєво зменшилася в межах половини відсоткового пункту, до 98.8%. Закриті фонди з публічною емісією додали у вазі на кінець червня, до 19.4%, із 18.3% у березні. Частка відкритих та інтервальних фондів залишалася у межах 0.6% кожного (рис. 8).

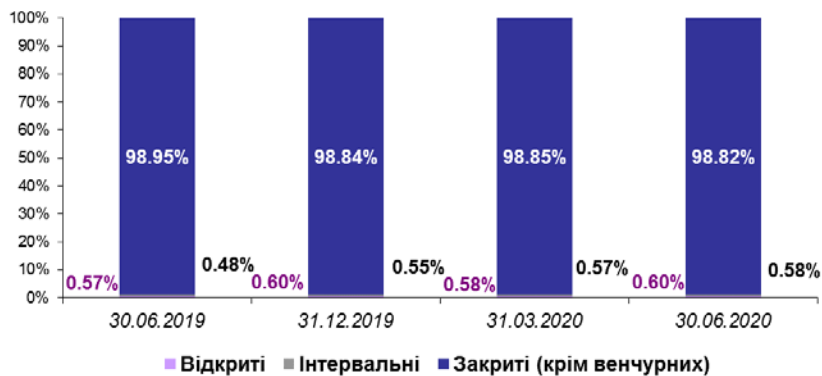

Рис. 8. Динаміка розподілу ВЧА невенчурних ІСІ за типами фондів у 2-му кварталі 2020 року та за рік

Венчурні ІСІ мали найстрімкіше зростання чистих активів у 2-му кварталі 2020 року порівняно з іншими секторами фондів (крім закритих із публічним розміщенням, що значно менші за

сукупною ВЧА). Таким чином, вони повернули собі частку розміром 94.8% сукупних чистих активів усіх ІСІ, яку вони мали на початку року, після деякого її зменшення у попередньому кварталі (рис. 9).

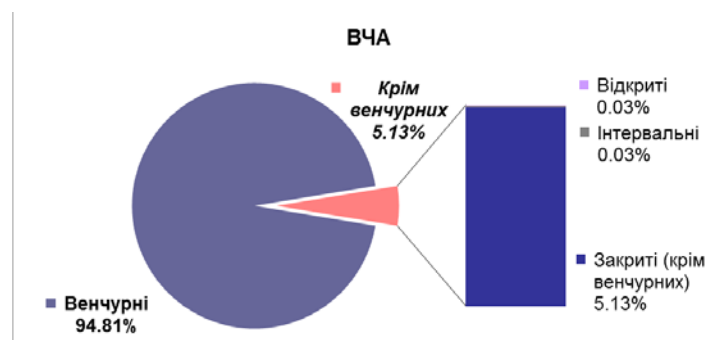

Рис. 9. Розподіл ВЧА ІСІ за типами фондів станом на 30.06.2020 р.

2.4. Чистий притік/відтік капіталу у відкритих ІСІ

У 2-му кварталі 2020 року притік капіталу до українських відкритих ІСІ значно послабився після рекордного за 9 років показника у 1-му кварталі. Спад додаткових надходжень у фонди у квітні змінився поверненням у травні до березневого рівня – 2 млн грн, понад 90% із яких забезпечив притік до одного фонду.

Після короткочасного підйому на фондовому ринку України у травні, коли індекс УБ піднявся на 6.8%, у червні спостерігався відтік з кількох відкритих фондів. Його розмір в одному з них був навіть більшим, ніж загалом для сектору, оскільки один фонд упродовж червня зміг залучити порівняно суттєві додаткові вкладення. Врешті, сукупні чисті втрати відкритих ІСІ за останній місяць кварталу були менше 0.7 млн грн (рис. 10).

Із 17-ти відкритих ІСІ, що подавали звітність упродовж квітня-червня 2020 року, 10 фондів мали певний рух капіталу.

Фондів, що мали чистий відтік у 2-му кварталі, було 6 (як і у 1-му), а їхні сукупні чисті втрати від виходу інвесторів за квартал становили 0.3 млн грн (після 4.1 млн грн). Майже половина цієї суми припала на один фонд (у 1-му кварталі – 89% сукупної суми відтоку). Цей фонд, як і раніше, належав до класу фондів змішаних інвестицій за його структурою активів.

Фондів, що мали чистий притік, у квітні-червні 2020 року було три (після 4-х у січні-березні). Їхні сукупні додаткові надходження за 2-й квартал становили 2.1 млн грн (після 7.5 млн грн за 1-й). Більше половини цієї суми забезпечив один фонд облігацій, що належав до цього класу упродовж усього кварталу (у 1-му кварталі він приніс 75% сукупного притоку). Ще 45% із них отримав інший фонд змішаних інвестицій (у 1-му кварталі – 17%).

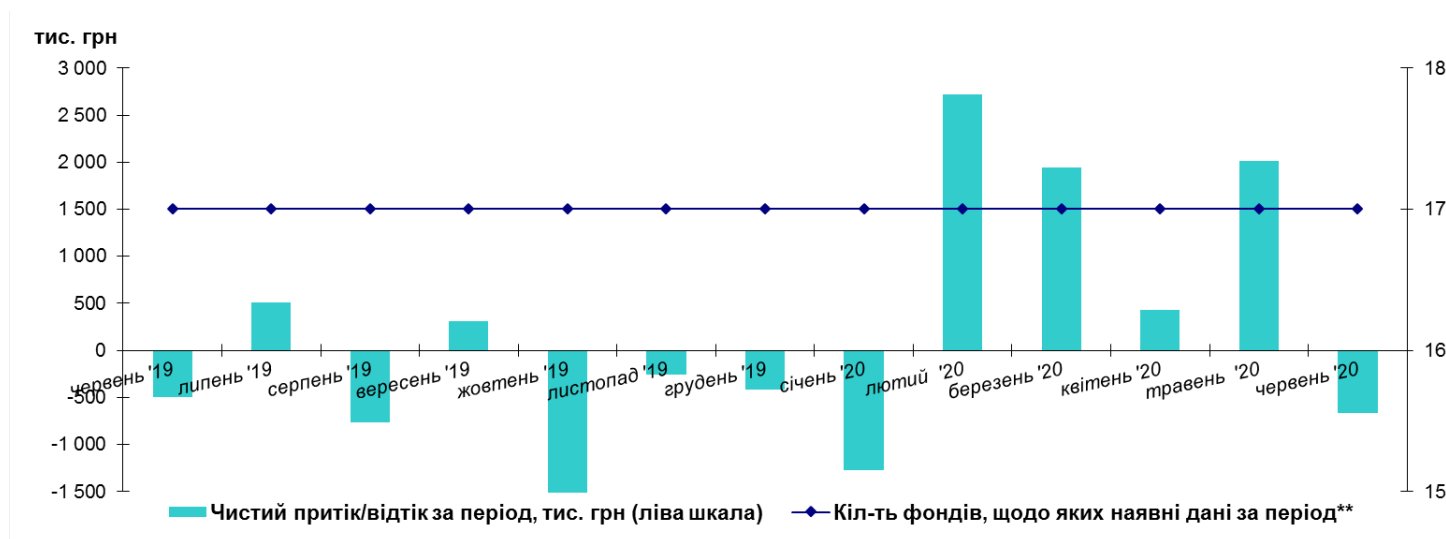

Рис. 10. Щомісячний чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у червні 2019-20 рр. (за щоденними даними)

У цілому, кількість фондів із чистим відтоком протягом 2-го кварталу 2020 року коливалася від 2-х у травні до чотирьох-п'яти у квітні-червні, а фондів із чистим притоком – від двох у квітні-травні до одного у червні.

Додаткові вкладення у відкриті фонди у цей період знову здійснили, переважно, роздрібні інвестори-резиденти, кількість яких в одному з фондів із найбільшим притоком зросла на 13%.

Сукупний чистий притік капіталу у відкритих ІСІ у 2-му кварталі 2020 року сповільнився до +1.8 млн грн, із +3.4 млн грн у 1-му (рис. 11).

Це забезпечило притік з початку року розміром 5.2 млн грн та, як наслідок, зміну знаку **річного руху капіталу у відкритих ІСІ**, що на кінець червня 2020 року знову став позитивним: **+3.0 млн грн** (після -0.3 млн грн у березні).

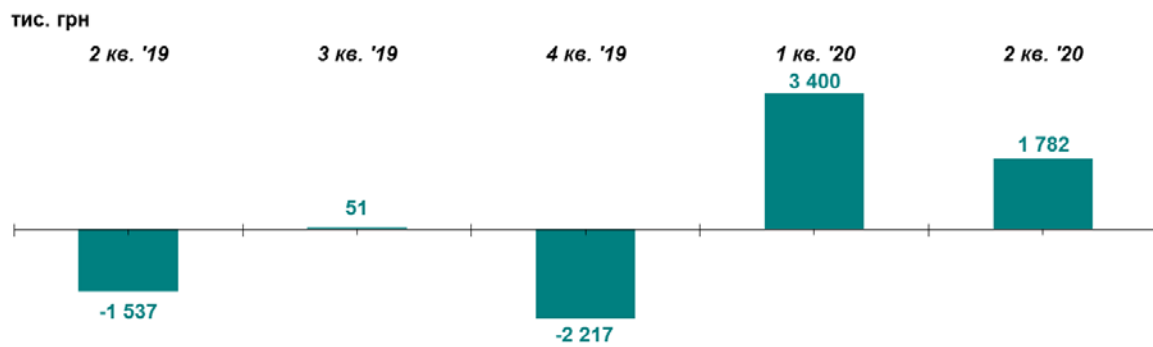

Рис. 11. Чистий притік/відтік капіталу відкритих ІСІ у 2-му кварталі 2019-20 рр., поквартально

Попри економічний спад у провідних європейських країнах у межах 10-15% річних у 2-му кварталі 2020 року, в умовах коронакризи, інвестиційні фонди ЄС отримали новий поштовх від сплеску впевненості інвесторів і, як наслідок, різкого відновлення притоку капіталу до них. Це відбулося завдяки масштабному монетарному та фіскальному стимулюванню, затвердженому і розпочатому урядами, регуляторами та міжнародними фінансовими організаціями для подолання наслідків пандемії Covid-19, та послабленню карантинних обмежень у більшості країн ЄС у цей період.

Зміна напрямку руху капіталу мала найбільш помітний маятникоподібний характер у найпоширеніших і спрямованих переважно на роздрібних інвесторів фондах типу UCITS⁵.

За 2-й квартал 2020 року чистий притік до індустрії інвестиційних фондів ЄС, за даними EFAMA, становив **273 млрд євро** (після +125 млрд євро за 1-й квартал та +86 млрд. євро рік тому)⁶.

Понад 99% цього показника забезпечили **UCITS**, що отримали чисті надходження у квітні-червні розміром **272 млрд євро** (після -176-ти у 1-му кварталі та +38-ми рік тому). Це найбільше з 1-го кварталу 2015 року. При цьому усі основні категорії довгострокових UCITS зафіксували чистий притік.

Найбільші чисті продажі серед UCITS у 2-му кварталі 2020 року мали **фонди грошового ринку**,

що й у 1-му мали відносно найкращий результат: +136 млрд євро (після 1 млрд євро у 1-му кварталі та +4-х рік тому). Це був найбільший квартальний чистий притік капіталу до цієї категорії фондів за всю історію.

Фонди облігацій серед UCITS також отримали значні додаткові вкладення – +84 млрд євро, але не змогли цілком компенсувати ними втрати за попередній квартал (-98 млрд євро), хоча цей притік був більшим, ніж за 2-й квартал 2019-го (+77 млрд євро). **Фонди акцій** отримали за квітень-червень 2020 року додаткові 39 млрд євро (після -47-ми у січні-березні та -35-ти рік тому), а **фонди змішаних активів** – +13 млрд євро (після -21-го та +2-х відповідно).

AIF⁷-фонди у 2-му кварталі 2020 року отримали чистий притік 1 млрд євро (після +51-го у 1-му). При цьому окремі категорії фондів AIF зазнали чистого відтоку капіталу. Так, **фонди облігацій** втратили -15 млрд євро (після +16-ти у 1-му кварталі та +5-ти рік тому). **AIF змішаних активів** мали -12 млрд євро (після +9-ти та +11-ти відповідно). **Фонди акцій** втратили ще 6 млрд євро (після -5-ти та +1-го).

Чисті продажі серед AIF у квітні-червні 2020 року знову мали **фонди нерухомості** (+9 млрд. євро, після +10-ти у січні-березні та +6-ти рік тому) та «інші» фонди⁸ (+25 млрд євро, після +21-го та 24-х відповідно).

Сукупна ВЧА індустрії фондів у ЄС за 2-й квартал 2020 року стрімко зросла, відновившись після

⁵ У цьому контексті довгострокові фонди UCITS – усі класи UCITS, окрім фондів грошового ринку. UCITS (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities) – підприємства з колективного (спільного) інвестування в оборотні цінні папери (такі, що перебувають в обігу на регульованих ринках); є відкритими фондами із публічним розміщенням жорсткими вимогами до складу, якості, ліквідності та структури активів. Регулюються відповідною Директивою (Directive 2009/65/ЄС від 13 липня 2009, зі змінами згідно з Directive 2014/91/EU від 23 липня 2014) та іншими пов'язаними актами законодавства ЄС.

⁶ За наявними даними щодо 28-ми країн, асоціації яких є членами EFAMA (24 країни-члени ЄС, у т. ч. Польща (колишній член EFAMA), а також Ліхтенштейн, Норвегія, Швейцарія і Туреччина) – див. EFAMA Quarterly

Statistical Release (Q2 2020):

<https://www.efama.org/Pages/Submitted%20after%202018-03-12T16%2022%2007/Investor-confidence-in-Q2-results-in-sharp-rebound-in-sales-of-UCITS.aspx>.

⁷ AIF (Alternative Investment Funds) – фонди альтернативних інвестицій; фактично включають усі інші регульовані фонди, що не є UCITS. Компанії, що здійснюють управління такими фондами, регулюються Директивою AIFMD (Directive 2011/61/EU of 8 June 2011).

⁸ Ця категорія AIF включає фонди акцій, облігацій та змішаних активів в Ірландії через відсутність даних про їх розподіл за цими секторами.

провалу за 1-й: +8.9% (після -11.6%). На кінець червня вона знову перетнула позначку 17 трлн євро, понад 61% із яких належали UCITS.

Чисті активи UCITS стрибнули вгору на 11.2% (після -14.5%) – як завдяки значному чистому притоку,

так і більшій частці у їхніх портфелях інвестицій в акції, вартість яких різко підвищилася за цей період. ВЧА AIF додала за 2-й квартал 5.7% (після -7.5% у 1-му).

2.5. Інвестори ІСІ

У 2-му кварталі 2020 року основні попередні тенденції у розподілі ВЧА ІСІ за власністю різних категорій інвесторів зберігалися. Частка найбільших інвесторів ІСІ, **юридичних осіб-резидентів** продовжувала зменшуватися: у червні вони володіли вже 51.3% чистих активів усіх ІСІ (рис. 12), після 53.2% у березні. Цей тренд супроводжувався збільшенням сукупної вартості інвестицій вітчизняних підприємств у фонди, що, проте, багатократно поступалося темпом іншим категоріям учасників ІСІ (+1.8%, після -5.7% у 1-му кварталі).

У **венчурних** ІСІ сукупна вартість вкладень місцевих підприємств у 2-му кварталі 2020 року зросла на 1.8% (після -6.0% у 1-му). Їхня частка у цьому секторі скоротилася із 55.1% у березні до 53.0% у червні.

У **відкритих** фондах вона зросла відносно найбільше серед усіх типів інвесторів (+8.1% за 2-й квартал, після +4.2% за попередній). Водночас, в абсолютному вимірі сукупна вартість інвестицій цієї категорії учасників фондів поступався іншим, зокрема індивідуальним вкладникам - резидентам. Вага

українських підприємств у ВЧА відкритих ІСІ, відповідно, піднялася – з 10.8% у березні до 11.1%.

Фізичні особи-резиденти у 2-му кварталі 2020 року вкотре суттєво збільшили свої сукупні кошти в ІСІ в цілому (+4.9 млрд грн, або +7.0%). При цьому збільшення сукупної вартості їхніх інвестицій у **венчурних** фондах було дещо більшим за приріст вкладень в ІСІ в цілому. Це було зумовлено тим, що кошти цих інвесторів у закритих ІСІ інших категорій скоротилися, а у відкритих та інтервальних зросли на менші суми.

У **відкритих** ІСІ вони збільшилися на 4.5% за 2-й квартал (після +5.3% у 1-му), що підвищило їхню вагу серед усіх категорій інвесторів із 78.4% у березні до 78.6% у червні.

Загалом вага індивідуальних інвесторів - резидентів України за сукупною ВЧА підвищувалася й далі в усіх ІСІ в цілому: з 25.9% у березні до 26.2% у червні. Вона також зросла зокрема й у всіх секторах ІСІ з публічним розміщенням та у **венчурних** фондах (із 23.0% до 23.5%).

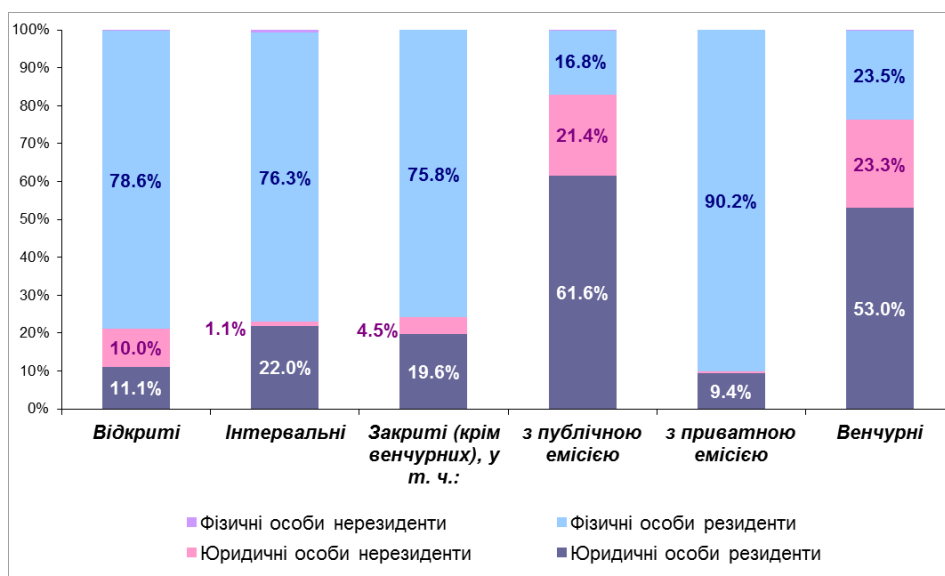

Рис. 12. Вкладення в ІСІ за категоріями інвесторів станом на 30.06.2020 р., частка у ВЧА⁹

⁹ Без урахування цінних паперів фондів на пред'явника, що є в обігу.

Сукупна вартість вкладень **іноземних інвесторів** у 2-му кварталі 2020 року зросла у кожному секторі фондів закритого типу та в усіх ІСІ в цілому (+13.4%, після +2.6% у 1-му кварталі).

На кінець червня, як і раніше, понад 99% закордонних вкладень в ІСІ утримували *підприємства-нерезиденти*. Також 99% цих коштів було у *венчурних* фондах, де вага усіх нерезидентів у ВЧА, на відміну від 1-го кварталу, зросла – з 21.9% у березні до 23.5% у червні. В усіх ІСІ вона піднялася з 20.9% до 22.4% за 2-й квартал.

Кошти підприємств-нерезидентів у *відкритих* фондах у квітні-червні 2020 року скоротилися на 1.4%, у той час як закордонних роздрібних вкладників – збільшилися на 7.2%. Врешті, сукупна вага нерезидентів у ВЧА цього сектору опустилася з 10.8% у березні до 10.3% у червні (у т. ч. підприємств – із 10.6% до 10.0%).

Кількість інвесторів ІСІ на 30.06.2020 становила **259 191** (табл. 5). Із них на цей момент, як і у березні, 98.6%, були фізичними особами - резидентами України, 96.4% – учасниками інтервальних фондів¹⁰, 0.6% – відкритих, 1.6% – венчурних ІСІ.

За 2-й квартал 2020 року інвесторів в ІСІ знову збільшило, хоч і несуттєво: +14 (+0.01%, після +0.1% у 1-му кварталі). Позитивну динаміку забезпечили фізичні особи – резиденти (+66 осіб, або +0.03%). Натомість, кількість юридичних осіб - резидентів зменшилася (-50, або -1.6%), що торкнулося усіх секторів фондів закритого типу.

У *відкритих* фондах на кінець червня було 1 567 учасників (+6, або +0.4% за 2-й квартал 2020, після -4.4% за 1-й квартал). Усі нові інвестори – роздрібні вкладники - резиденти, що визначали динаміку участі у секторі й у попередньому кварталі. Їхня кількість зросла до 1 545.

Більше інвесторів на кінець червня стало і в *інтервальних* ІСІ (+11, або +0.004%, після -0.02% у січні-березні). – також цілком за рахунок місцевих індивідуальних учасників. Загалом на 30.06.2020 кількість інвесторів у цьому секторі залишалася найбільшою – **249 822**.

У *венчурних* ІСІ кількість учасників за 2-й квартал 2020 року зросла всього на **33** (+0.8%, після +11.2% у 1-му кварталі). При цьому збільшало фізичних осіб - резидентів (+71 особа, або 8.2%), у той час як підприємств - резидентів тут поменшало (-37, або -1.3%). В цілому на кінець березня у цьому секторі було **4 087** інвесторів.

У закритих фондах, крім венчурних, кількість інвесторів зменшилася: від -0.9% у фондах із публічним розміщенням до -1.6% – із приватним. Це відбулося за рахунок резидентів: у перших - переважно індивідуальних інвесторів (-26 осіб), у других – підприємств (-8).

Таким чином, **фізичних осіб - резидентів** у 2-му кварталі 2020 року стало більше в усіх секторах ІСІ за типами фондів та способами розміщення, окрім закритих – із публічним. У закритих фондах із приватним розміщенням (крім венчурних), хоча їхня кількість збільшилася тільки на 4 особи, відносно усіх інвесторів у секторі це було доволі суттєво (+6.3%).

Таблиця 5. Інвестори ІСІ за категоріями, кількість та частка у загальній кількості, станом на 30.06.2020 р.

Фонди	Юридичні особи				Фізичні особи				РАЗОМ
	резиденти		нерезиденти		резиденти		нерезиденти		
Відкриті	18	1.15%	3	0.19%	1 545	98.60%	1	0.06%	1 567
Інтервальні	17	0.01%	1	0.00%	249 785	99.99%	19	0.01%	249 822
Закриті (крім венчурних), у т. ч.:	335	9.02%	15	0.40%	3 356	90.34%	9	0.24%	3 715
з публічною емісією	157	4.53%	10	0.29%	3 289	94.92%	9	0.26%	3 465
з приватною емісією	178	71.20%	5	2.00%	67	26.80%	0	0.00%	250
Усі (крім венчурних)	370	0.15%	19	0.01%	254 686	99.84%	29	0.01%	255 104
Венчурні	2 769	67.75%	370	9.05%	937	22.93%	11	0.27%	4 087
Усі (з венчурними)	3 139	1.21%	389	0.15%	255 623	98.62%	40	0.02%	259 191

¹⁰ Це пов'язано з діяльністю кількох фондів, які з колишніх взаємних фондів було реорганізовано в інтервальні ІСІ та які мають відносно дуже багато дрібних учасників.

Нерезиденти загалом дещо зменшили свою присутність в ІСІ у 2-му кварталі 2020 року (-0.5%), до 429. Проте, це відбулося тільки за рахунок **фізичних осіб** (-2, або -4.8%), у той час як кількість **корпоративних інвесторів** у фондах не змінилася (389). За секторами ІСІ, на одного інвестора

- нерезидента поменшало у **венчурних фондах** (-8.3%) та на один – у **закритих із публічною емісією** (-10.0%).

Частка усіх нерезидентів за кількістю серед учасників ІСІ практично не змінилася: 0.2%. У **венчурних фондах** вона несуттєво скоротилася, з 9.4% у березні до 9.3% у червні, у **відкритих** – залишилася в межах 0.3%.

2.6. Структура активів ІСІ

У квітні-червні 2020 року, на відміну від попереднього кварталу, в структурі активів ІСІ **цінні папери** мали різноспрямовану динаміку за **вагою** в активах різних секторів ІСІ за типами фондів та способами розміщення. Їхня частка зменшувалася далі тільки в **інтервальних** та у **венчурних ІСІ**, що було зумовлено відносно стрімкішим нарощенням інших складових активів. Проте це зменшення було несуттєвим (табл. 6).

Загальна **сукупна вартість** усіх цінних паперів в активах у 2-му кварталі збільшилася в усіх секторах ІСІ.

У **відкритих ІСІ** та у **закритих – із публічним розміщенням** збільшення обсягу та частки інвестицій в інструментах фондового ринку відбулося, переважно, за рахунок **державних та муніципальних облігацій**, у той час як **закритих ІСІ з приватним розміщенням** – за рахунок **акцій**. В **інтервальних фондах** значно зріс обсяг “інших” цінних паперів, зокрема єврооблігацій уряду України, а скорочення ваги фондових інструментів в активах цього сектору було спричинене зменшенням сукупної вартості пакету акцій.

Таблиця 6. Зміни у структурі агрегованих портфелів ІСІ за типами фондів у 2-му кварталі 2020 року

Вид активу / Тип ІСІ / Зміна за квартал	Відкриті		Інтервальні		Закриті - з публ. проп.		Закриті - з прив. проп.		Венчурні	
	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%	проц. п.	%
Інші активи (у т. ч. ДЗ та КП)	1.26	20.2%	3.39	85.3%	-3.60	-5.0%	-0.28	-0.3%	0.23	0.3%
Нерухомість	-	-	-	-	0.00	-5.2%	0.08	12.1%	-0.05	-1.5%
Грошові кошти та банківські депозити	-7.68	-22.0%	-2.91	-21.0%	-6.77	-58.2%	-0.20	-9.1%	0.08	5.8%
Банківські метали	-0.01	-0.7%	-	-	0.00	-1.8%	-	-	0.00	-0.2%
Облігації державні (у т.ч. ОВДП)	5.19	22.1%	-1.91	-3.7%	9.58	140.9%	-0.33	-76.3%	-0.07	-27.4%
Облігації місцевих позик	1.61	93.2%	-	-	-	-	0.00	0.3%	0.00	-86.5%
Акції	-0.33	-1.0%	-2.03	-6.6%	-0.45	-5.9%	0.47	9.0%	-0.03	-1.0%
Облігації підприємств	-0.04	-4.3%	-0.03	-4.3%	0.07	8.6%	0.01	0.2%	-0.20	-6.4%
Векселі	-	-	-	-	-0.03	-5.2%	0.00	0.3%	-0.08	-3.3%
Інші ЦП	-	-	3.47	-	0.08	-	0.24	-	0.12	20.2%
Цінні папери	6.43	11.1%	-0.49	-0.6%	10.37	66.2%	0.40	4.6%	-0.26	-2.7%

Станом на кінець червня 2020 року цінні папери зберігали ключову роль в активах **відкритих** та **інтервальних ІСІ** (понад 64%, після 58% у березні, та понад 78%, після 82%, відповідно). У перших переважали, як і раніше, акції, хоча й ОВДП мали значну вагу; а в останніх державні облігації важили ледь не удвічі більше за акції (рис. 13). У **закритих ІСІ з публічним розміщенням** вага цінних паперів за квітень-червень різко підвищилася – з 16% до 26% –

завдяки нарощенню пакету ОВДП та облігацій місцевих рад, а також деякому збільшенню пакету корпоративних бондів.

У **закритих ІСІ з приватним розміщенням (крім венчурних)** частка фондових інструментів за цей період залишалася в межах 9%. Майже 2/3 з них становили акції, що були чи не єдиним класом інструментів, вартість якого у 2-му кварталі зросла (окрім корпоративних та урядових єврооблігацій).

Державні облигації (ОВДП), ставки за якими підскочили наприкінці 1-го - на початку 2-го кварталу на тлі коронакризи, на кінець червня 2020 року збільшили вагу в активах відкритих фондів до 28.7%, із 23.5% у березні.

В інтервальних ІСІ пакет ОВДП несуттєво зменшився, хоча ОЗДП – зріс. При збільшенні загальної вартості портфелю цінних паперів цих фондів, частка перших скоротилася з 50.9% у березні до 49.0% у червні. А проте, з урахуванням ОЗДП, державні облигації збільшили вагу до понад 52% активів інтервальних фондів.

У закритих фондах із публічним розміщенням частка ОВДП у 2-му кварталі 2020 року збільшилася у 2.5 рази – з 6.8% до 16.4% – завдяки нарощенню пакету цих паперів у 1.6 рази та зменшенню вартості деяких інших статей активів цих ІСІ.

Муніципальні облигації дедалі нарощували популярність для управляючих фондами, разом зі збільшенням кількості випусків, що внесені до списків фондових бірж. Хоча їх частка в активах різних секторів ІСІ поки що залишалася дуже малою.

Винятком були відкриті ІСІ, в активах яких сукупний пакет облигацій місцевих рад збільшився за 2-й квартал удвічі, що розширило його частку в активах сектору з 1.7% до 3.3%.

У закритих ІСІ із приватним розміщенням ані їхня сукупна вартість, ані вага майже не змінилися (0.1%). Упродовж квітня-червня 2020 року ці інструменти також з'явилися в активах закритих ІСІ із публічним розміщенням і становили 1.1% у них.

Акції на кінець червня 2020 року залишали за собою найбільшу частку серед фондових інструментів та класів активів у відкритих ІСІ – 31.1% (після 31.5% у березні). Зростання сукупної вартості їхнього пакету поступалося темпу нарощення вкладень у державних та муніципальних паперах та інших активів.

В інтервальних фондах пакет акцій скоротився, що на тлі загальної позитивної динаміки портфелю цінних паперів цих ІСІ, а також їхніх активів загалом, понизило вагу перших далі – з 30.5% у березні до 28.6% у червні.

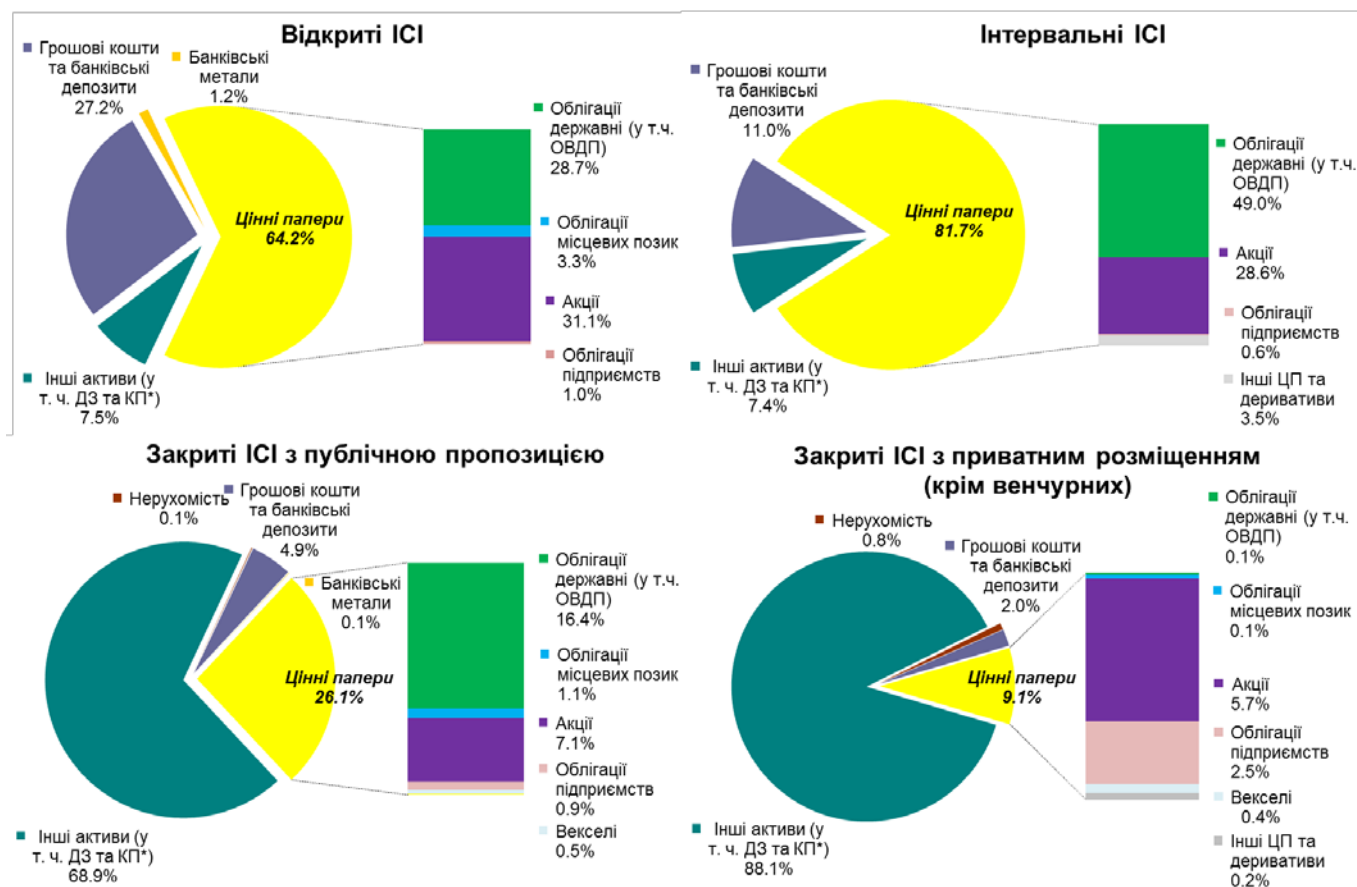

Рис. 13. Структура активів ІСІ (крім венчурних) за типами фондів станом на 30.06.2020 року

Корпоративні облигації, як і раніше, становили значущу частку активів тільки у секторах *закритих фондів з приватним розміщенням*. Паке́т таких інструментів у цих ІСІ (крім венчурних) за 2-й квартал майже не змінився – як і його вага у їхніх активах – 2.5%.

Грошові кошти на поточних і депозитних рахунках ІСІ у квітні-червні 2020 року зменшилися в обсязі та втратили вагу в усіх секторах за типами фондів та способами розміщення (крім венчурних).

Вони втратили першість та стали третьою найбільшою складовою зведених активів *відкритих ІСІ* (27.2% у червні, після 34.8% у березні). В *інтервальних* фондах вони зберігали таку ж позицію в активах, зі зменшенням частки за квартал з 13.9% до 11.0%. У закритих ІСІ з публічним розміщенням вага грошей в активах впала більш ніж удвічі – з 11.6% до 4.9%.

«Інші» активи¹¹ залишалися найбільшою складовою активів *венчурних* та інших фондів *закритого* типу. У *закритих ІСІ з публічним розміщенням* їхній обсяг зріс несуттєво, внаслідок чого вага «інших» активів тут знову опустилася – з 72.5% до 68.9%. У *закритих ІСІ з приватним розміщенням* ці активи скоротилися більшою мірою, ніж решта активів цього сектору, тож їхня вага тут опустилася з 88.4% до 88.1%. У *венчурних* фондах «інші» активи продовжували динамічно зростати (+4.5%). Їхня частка в сукупних активах сектору зросла з 85.5% у березні до 85.7% у червні (рис. 14). На 30.06.2020 їхня вартість сягнула майже 304 млрд грн.

Нерухомість у *венчурних* фондах у цей час також зросла за сукупною вартістю, але її частка в активах сектору скоротилася у межах 3.6%.

Активи *венчурних ІСІ* у **фондових інструментах** також зросли слабше, ніж сукупні активи сектору, тож їхня вага понизилася з 9.5% до 9.2%. Серед класів цінних паперів збільшилися пакети *акцій* (+3.2%) та *векселів* (+0.8%), а *облигацій підприємств, держави та місцевих рад* – зменшилися (-2.4%, -24.4% та -85.5% відповідно).

Портфель цінних паперів та деривативів усіх ІСІ разом у 2-му кварталі 2020 року зріс на 0.9 млрд грн (+2.7%, після -2.6% у 1-му). Станом на 30.06.2020 він коштував **34 895 млн грн** (табл. 7). Динаміку портфеля у частині корпоративних цінних паперів, як і раніше, визначив найбільший сектор – *венчурних ІСІ*.

Паке́т *акцій* у квітні-червні для всіх ІСІ загалом збільшився на 3.4% (після +4% у 1-му кварталі), що підняло їхню вагу у зведеному фінансовому портфелі ІСІ з 34.9% до 35.1%.

Корпоративні облигації, як і у 1-му кварталі 2020 року, у 2-му були єдиним класом інструментів, обсяг яких у зменшився (-2.3%, після -17.5%). Врешті, їхня частка у зведеному портфелі ІСІ знову зменшилася – з 32.3% до 30.7%.

Паке́т *векселів* зріс тільки на 0.8% (після +3.8%). Це зменшило їхню частку у портфелі ІСІ з 23.2% до 22.8%.

Обсяг *ОВДП* у зведеному портфелі ІСІ збільшився на 9.5% за 2-й квартал 2020 року (після +65.3% у 1-му). Це підвищило його вагу в агрегованому портфелі цінних паперів ІСІ з 3.6% у березні до 3.9% у червні.

Деривативи у портфелі фінансових інструментів ІСІ у квітні-червні додали 27.1%, а їхня вага зросла з 5.9% до 7.4%, разом з «іншими» цінними паперами, частка яких у цій об'єднаній категорії на кінець червня дорівнювала 0.8%.

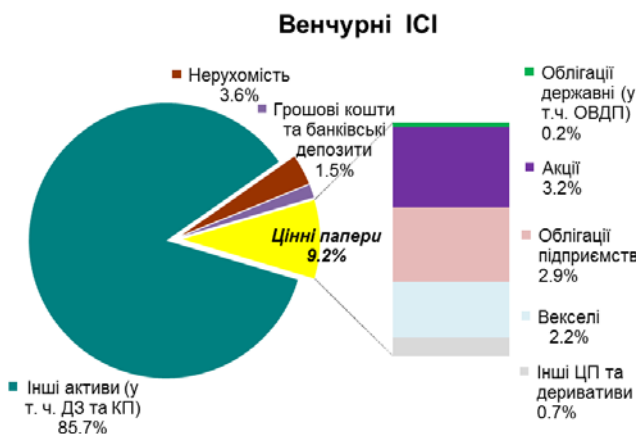

Рис. 14. Структура активів венчурних ІСІ станом на 30.06.2020 року

¹¹ До «інших» активів належать корпоративні права, виражені в інших, ніж цінні папери, формах, а також дебіторська заборгованість, у тому числі

позики компаніям, у яких ІСІ володіють часткою в капіталі (для венчурних фондів).

Таблиця 7. Портфель цінних паперів та деривативів ІСІ, станом на 30.06.2020 р.

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, млн грн	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ	Зміна за квартал, млн грн	Зміна за квартал, %
Акції	12 248.0	35.1%	402.0	3.4%
Облігації підприємств	10 710.5	30.7%	-251.5	-2.3%
Векселі	7 961.6	22.8%	62.2	0.8%
Облігації державні (ОВДП)	1 347.0	3.9%	117.0	9.5%
Облігації місцевих позик	63.3	0.2%	30.5	92.7%
Інші ЦП та деривативи	2 564.9	7.4%	546.9	27.1%
РАЗОМ	34 895.2	100.0%	907.0	2.7%

Портфель ІСІ, крім венчурних, у квітні-червні 2020 року зріс на 26.5% (після -0.7% у 1-му), що частково пояснюється більшою кількістю фондів, що відзвітували за квартал. На кінець червня він коштував **2 242 млн грн** (табл. 8).

Акції тримали першість, хоча їхня вага зменшилася з 55.3% зведеного портфеля цих ІСІ до 46.2%.

Другу позицію зберігали *ОВДП*, обсяг яких у цьому секторі фондів збільшився ледь не удвічі

(+92.5%, після +5.1% за 1-й кварталі). Їхня вага піднялася з 20.1% у березні до 30.6% у червні.

Корпоративні облігації й далі втрачали у вазі, попри деякий приріст у зведеному портфелі невунчурних фондів (+1.2% у 2-му кварталі 2020 року, після -6.3% у 1-му). Їхня частка тут зменшилася з 19.9% до 15.9%.

Облігації місцевих позик, обсяг яких більшовся більш ніж утричі за цей квартал, наростили вагу з 1.1% до 2.7%.

Таблиця 8. Портфель цінних паперів та деривативів ІСІ, крім венчурних, станом на 30.06.2020 р.

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, млн грн	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ	Зміна за квартал, млн грн	Зміна за квартал, %
Акції	1 036.8	46.2%	56.1	5.7%
Облігації державні (ОВДП)	686.2	30.6%	329.7	92.5%
Облігації підприємств	357.0	15.9%	4.3	1.2%
Векселі	63.9	2.8%	0.0	0.0%
Облігації місцевих позик	61.4	2.7%	42.2	219.5%
Інші ЦП та деривативи	37.1	1.7%	37.1	-
РАЗОМ	2 242.4	100.0%	469.4	26.5%

Диверсифіковані ІСІ у 2-му кварталі 2020 року також збільшили свій зведений портфель цінних паперів – на 12.5% (після -6.6% у 1-му). Зросли пакети усіх класів інструментів, окрім *корпоративних облігацій*, частка яких тут скоротилася 1.7% до 1.5%.

Пакет *акцій* тут зріс на 1.1%, але його вага впала на тлі стрімкішого зростання інвестицій в інших інструментах (із 64.8% у березні до 58.2% у червні).

Сукупна вартість *ОВДП* у фондовому портфелі диверсифікованих ІСІ зросла на 30%, а їхня вага – із 31.1% до 36.0%.

Муниципальні облігації зросли удвічі, що збільшило їхню вагу з 2.4% до 4.3%.

Станом на 30.06.2020 цей портфель коштував **70 млн. грн.** (табл. 9).

Таблиця 9. Портфель цінних паперів та деривативів диверсифікованих ІСІ, станом на 30.06.2020 р.

Тип ЦП	Сукупна вартість ЦП у портфелях ІСІ, млн грн	Частка у зведеному портфелі ЦП ІСІ	Зміна за квартал, млн грн	Зміна за квартал, %
Акції	40.9	58.2%	0.4	1.1%
Облігації державні (ОВДП)	25.2	36.0%	5.8	30.0%
Облігації місцевих позик	3.0	4.3%	1.5	101.4%
Облігації підприємств	1.0	1.5%	0.0	-0.5%
РАЗОМ	70.2	100.0%	7.8	12.5%

2.7. Доходність ІСІ та інших напрямків інвестування

У квітні-червні 2020 року ринок цінних паперів в Україні переважно рухався вниз, врешті втративши 2.3-2.9% за індексами ПФТС та УБ. На цьому тлі, квартальна доходність майже усіх секторів ІСІ за типами фондів та класами активів погіршилася, хоча у чверті з них вона залишалася позитивною. Найбільше знову постраждали фонди акцій, а також – змішаних інвестицій. Водночас, фонди облігацій зберігали її на конкурентному рівні з іншими напрямками інвестування, маючи при цьому вищу ліквідність.

Банківські строкові (річні) депозити у золоті залишалися найдоходнішим інструментом для роздрібних інвесторів поза індустрією ІСІ. Подальше зростання ціни банківського металу, хоч і значно сповільнене порівняно з попереднім кварталом, забезпечило доходність вкладів у золоті на рівні +4.5% за 2-й квартал 2020 року (після +27.6% за 1-й).

4.4% у доларах США (після +21.5% у 1-му кварталі) та до -3.1% у євро (після +20.7%). Вклади у гривні, ставки за якими значно понизилися ще до початку кварталу, принесли середні 3.0% за квітень-червень (після +4.4% у січні-березні).

Житлова нерухомість у Києві у 2-му кварталі 2020 року подешевшала на 5.0% у гривні (після +19.9% у 1-му) – також переважно через зміну курсу національної валюти (рис. 15).

Серед усіх категорій ІСІ в цілому та з-поміж ІСІ за типами фондів за способами розміщення зокрема, у 2-му кварталі 2020 року найвищу середню доходність мали закриті ІСІ з публічним розміщенням (+5.2%, після +1.1% за 1-й квартал). Діапазон показників різних фондів дещо звузився з та піднявся з нижньої межі: від -5.5% до +56.1%), а із 31-го ІСІ цього сектору приріст інвестицій забезпечили 14 фондів (45%, після 30% у 1-му кварталі).

Закриті фонди з приватним розміщенням (крім венчурних) у середньому тільки зберегли вартість інвестицій своїх учасників у 2-му кварталі (після +1.3% у 1-му). Діапазон квартальних результатів цих фондів значно розширився (від -82.6% до +77.7%). При цьому 15 із 30-ти фондів показали приріст вартості своїх паперів за цей квартал (50%, після 43% у 1-му).

Відкриті ІСІ зазнали зменшення середньої доходності до негативної: -1.4% за 2-й квартал (після +0.4% за 1-й). Показники окремих фондів цього типу варіювалися у розширеному діапазоні, що опустився: від -38.8% до +8.2%. Без урахування крайніх фондів з обох боків діапазону, він був у рази вузким, а середня дохідність – позитивною (+0.5% для 15-ти фондів). Із 17-ти ІСІ у секторі 8 принесли зростання вартості своїх сертифікатів за 2-й квартал 2020 року (47%, після 53% у 1-му). Три відкриті фонди були дохіднішими у цьому кварталі, ніж строкові річні депозити у гривні та у золоті, 6 – щонайменше компенсували інфляцію, 14 – мали кращі показники, ніж індекс ПФТС, 15 – ніж УБ та валютні депозити, 16 – ніж житлова нерухомість.

Інтервальні фонди у 2-му кварталі 2020 року знову мали найменшу середню доходність серед секторів ІСІ за типами фондів: -1.5% (після +0.1% у 1-

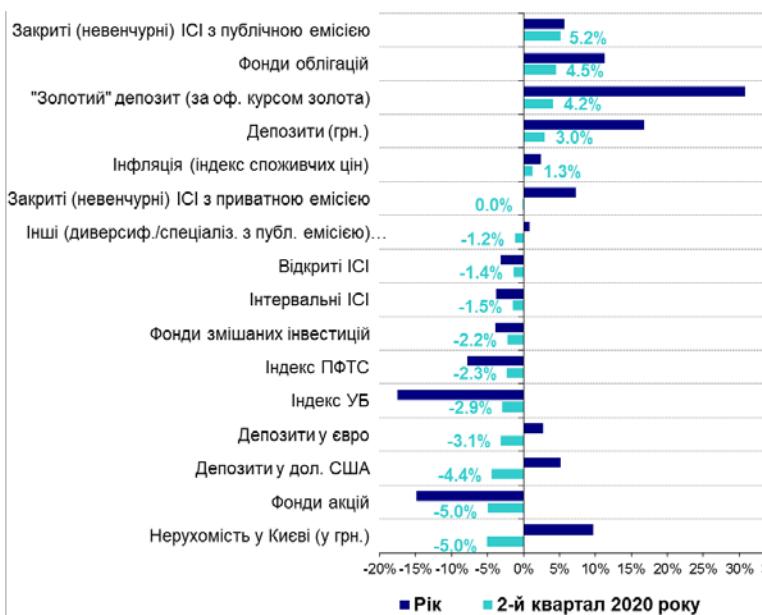

Рис. 15. Доходність ІСІ, депозитів, індексів акцій та рівень інфляції у 2-му кв. 2020 року та за рік¹² (ренкінгування за квартальним показником)

Депозити в іноземній валюті цього разу були серед аутсайдерів, адже принесли збитки у гривневому виразі через ревальвацію національної валюти у квітні-червні. Квартальний дохід за ними впав до -

¹² Доходність ІСІ розрахована за даними звітності за 2-й квартал 2020 року щодо 17-ти відкритих, 15-ти інтервальних, 61-го закритого ІСІ (у т. ч. 31-го із публічним розміщенням та 30-ти – з приватним) та за даними звітності за попередні періоди – див. Ренкінги: ІСІ на сайті УАІБ. Інфляція розрахована за

даними Державної служби статистики України. Доходність нерухомості у гривні розрахована за даними щодо вартості житлової нерухомості у Києві на порталі «Столичная недвижимость»: <http://100realty.ua>.

му). Діапазон показників окремих фондів у цьому секторі у квітні-червні знизився й опустився: від -17.7% до +3.6%. Зростання вартості сертифікатів показали 6 із 15-ти таких фондів (40%, після 53% у 1-му кварталі).

Із-поміж диверсифікованих та спеціалізованих фондів із публічною емісією за класами активів першими за доходністю у 2-му кварталі 2020 року знову були **фонди облігацій: +4.5%** (після +5.2% у 1-му)¹³. Лише один з 5-ти таких фондів мав негативну доходність, зумовлену його переважними інвестиціями у іноземні активи. Три фонди забезпечили зростання вартості вкладень у них понад доходність строкових річних депозитів у гривні та золоті за 2-й квартал.

«Інші» диверсифіковані та спеціалізовані фонди з публічним розміщенням у 2-му кварталі 2020 року мали негативну доходність (**-1.2%**, після +3.7% у 1-му). Один із 4-х таких фондів приніс позитивний дохід, вищий за інфляцію.

Фонди змішаних інвестицій також погіршили свій квартальний результат: **-2.2%** (після -0.3% за січень-березень). Проте, знову **8 із 20-ти цих**

ІСІ мали позитивні показники (40%). Два фонди цього класу у 2-му кварталі були доходнішими за депозити у гривні, **6** – щонайменше компенсували інфляцію, **15** – мали менші втрати, ніж індекс ПФТС, **18** – ніж індекс УБ, іноземні депозити та житлова нерухомість у Києві.

Фонди акцій у квітні-червні 2020 року 7-й квартал поспіль мали негативний середній результат, що також укотре був найнижчим серед класів та типів ІСІ: **-5.0%** (після -1.0% у 1-му). Серед них тільки **один фонд мав позитивну доходність** (після двох, що становили 50% у 1-му кварталі). Три з 4-х цих ІСІ мали менші втрати, ніж індекси ПФТС та УБ за цей квартал.

З початку 2020 року найдоходнішими були **фонди облігацій (+9.9%) та закриті ІСІ з публічним розміщенням (+6.3%)**. Найменш доходними були **інтервальні ІСІ (-1.4%) та фонди акцій (-5.9%)**.

За останній рік у червні найбільший середній дохід принесли також **фонди облігацій (+11.3%)**, а серед секторів ІСІ за типами фондів – **закриті ІСІ з приватним розміщенням (+7.3%)**. Найменший середній річний мали також **інтервальні ІСІ (-3.8%) та фонди акцій (-14.9%)**.

3. Резюме

В умовах запроваджених урядом карантинних обмежень для боротьби з пандемією covid-19 в Україні, що разом з іншими факторами спричинили значний економічний спад у 2-му кварталі, українська галузь управління активами, зокрема інститутів спільного інвестування, продовжувала зростати екстенсивно – переважно за рахунок нових фондів.

Ключовими трендами індустрії управління активами в Україні у 2-му кварталі 2020 року були:

- Подальше зростання кількості зареєстрованих ІСІ та кількості сформованих («визнаних») ІСІ майже цілком за рахунок венчурних фондів, зокрема КІФ;

- Зростання сукупної вартості активів та ВЧА усіх ІСІ в цілому та в кожному окремому секторі за типами фондів зокрема (крім закритих ІСІ з приватним розміщенням), при цьому;
- Послаблена роль чистого притоку капіталу у зростанні ВЧА відкритих ІСІ;
- Вдруге поспіль збільшення кількості інвесторів в ІСІ, цього разу – за рахунок фізичних осіб майже в усіх секторах фондів;
- Продовження тенденції до зниження ваги підприємств-резидентів у ВЧА усіх ІСІ через відносно слабше збільшення їхніх вкладень у порівнянні з іншими категоріями інвесторів;

¹³ Для адекватного порівняння доходності різних напрямків інвестування (видів активів) необхідно враховувати ліквідність ІСІ, зокрема, відкритого типу, що дозволяють виходити з інвестицій у будь-який робочий день без втрати доходності, на відміну від строкових банківських вкладів, які, переважно, передбачають перерахунок відсоткового доходу при достроковому поверненні коштів за ставкою вкладів на поточних рахунках (близькою до

нуля). Водночас, розрахована доходність ІСІ не враховує можливі комісії та інші витрати при вході/виході до/із фондів. Також не враховується оподаткування інвестиційного прибутку при виході з фонду та оподаткування відсотків за депозитами.

- Сповільнене нарощення сукупних коштів *індивідуальних інвесторів - резидентів України* в ІСІ – переважно у венчурні;
- Подальше зростання сукупних коштів *інвесторів-нерезидентів* в ІСІ в цілому та в усіх секторах закритих фондів зокрема, попри незначне зменшення кількості іноземців;
- Розворот тенденції до зниження *ваги цінних паперів* в активах секторів відкритих та закритих ІСІ (крім венчурних) – переважно, за рахунок зростання вкладень у державні та муніципальні облігації;
- Зниження квартальної *доходності* в усіх секторах ІСІ за типами фондів та класами активів, окрім одного, зі збереженням позитивної доходності у двох секторах.

Переважно негативна динаміка фондового ринку у 2-му кварталі 2020 року знижувала доходність ІСІ, перш за все тих, що інвестують в акції. Та попри те, що тільки фонди облігацій та закриті фонди з публічним розміщенням забезпечили зростання вартості інвестицій у них у цей період, у кожному секторі ІСІ були фонди з позитивною доходністю. Низка фондів різних типів та класів також показали кращі результати, ніж інші напрямки інвестування та фондові індекси.

Незважаючи на послаблення притоку капіталу до відкритих ІСІ в Україні, роздрібні інвестори - резиденти України у цей час виявили підвищений інтерес як до відкритих, так і до інтервальних фондів, а не лише до закритих, як у попередні квартали. Та найбільш затребуваним залишався сектор венчурних ІСІ, у який надходили додаткові кошти від усіх основних категорій інвесторів.

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- [Ринок у цифрах](#)
- Довідник ІСІ: [Фонди в управлінні](#)